

OSHO

ZÁBLESKY ZLATÉHO DĚTSTVÍ

Úžasné dětství
osvíceného rebela

MAITREA

ZÁBLESKY
ŠŤASTNÉHO
DĚTSTVÍ

OSHO

ZÁBLESKY ŠŤASTNÉHO DĚTSTVÍ

Úžasné dětství osvíceného rebela

MAITREA

2012

Osho
Záblesky zlatého dětství: úžasné dětství osvíceného rebela / Osho ;
[z anglického originálu ... přeložila Jana Žlábková].
1. vyd. v českém jazyce. -- Praha : Maitrea, 2012. -- 560 s.
Název originálu.: Glimpses of a golden childhood
ISBN 978-80-87249-33-8

2-335 * 929 * 2-584.5 * 165.322 * 159.923.5 * 13 * 159.9.016.1 * 17.02 * 2-664.3 *
(540)

- Osho, 1931-1990
- duchovní učitelé -- Indie -- 20.-21. stol.
- duchovní učitelé -- dětství
- duchovní cesta
- duchovní poznání
- rozvoj osobnosti -- duchovní aspekty
- mysl a tělo
- životní harmonie
- synkretismus (náboženství)
- autobiografické vzpomínky
- populárně-naučné publikace

13 - Filozofie ducha [5]
929 - Biografie [8]

OSHO je registrovaná ochranná známka Osho International Foundation, na
základě licence. www.osho.com/trademarks

Osho
Záblesky zlatého dětství
Glimpses of a Golden Childhood

Copyright © OSHO International Foundation
Translation © Jana Žlábková, 2012
Czech edition © MAITREA a.s., Praha 2012
ISBN 978-80-7500-031-6 (PDF)

Toto je přepis speciální řady promluv Osha během série jeho návštěv zubaře, přičemž k dispozici nejsou žádné zvukové záznamy. Úplný textový archiv všech promluv Osha lze nalézt prostřednictvím online knihovny OSHO na *www.osho.com*

„*Záblesky zlatého dětství*“ je kniha, která se nejlouběji dotkla mého srdce ze všech publikací, které jsem kdy četl. Pro mne jako pro otce tří dětí, stejně jako pro někoho, kdo je s Oshem přes 30 let, kdo pracuje jako terapeut a učí meditace, je tato kniha zároveň nejcennější ze všech Oshových knih. Proč?

Protože se tu setkáte s lidmi, jako jsou Oshovi rodiče, prarodiče a další, kteří si dokázali vážit celistvosti a integrity dítěte více než pravidel společnosti a škol. Jsou to lidé, kteří měli odvahu se sebrat a postavit se za Osha, jenž se už jako dítě vzpíral nesmyslným pravidlům, rutině a lžím. Je dojemné spatřit ty, kteří se odvážili nechat Osha, ať si udělá své vlastní zkušenosti a chyby, ať zlobí a učí se rozpoznávat pravé a falešné.

Je krásné vidět, čeho je dítě schopno, pokud má podporu v tom být samo sebou a pokud může vyjadřovat svoji pravdu. Takové dítě umí narušit rigidní struktury a měnit svět kolem sebe. Naše společnost vyprodukuje mnoho průměrných, funkčních a přizpůsobivých lidí. V *Záblescích zlatého dětství* uvidíte, co je možné, když dítě vyrůstá způsobem, kdy může zůstat samo sebou, kdy se může realizovat. Je to pro čtenáře léčivé, je to zářivá připomínka toho, co je možné, a úžasná inspirace pro rodiče, jak vychovávat své děti.

Tato kniha je také zábavná, plná humoru, lehkosti a hloubky. Přeji si, aby byla pro vás stejným potěšením, jakým byla pro mne, a aby vás inspirovala stejnou mírou jako mne.

Jsem za ni z hloubi svého srdce vděčný a jsem velmi šťastný, že je také konečně dostupná v českém jazyce.

I. kapitola

Je krásné ráno. A zase vyšlo slunce a je věčně mladé. Nikdy nezestárne. Vědci tvrdí, že jsou mu už miliony let, ale to je nesmysl! Vídám ho každý den. Je pokaždé mladé. Nikdy není staré. Ale vědci jsou hrobníci; proto říkám, že vypadají tak smrtelně vážně. Dnešní ráno je opět zázrakem existence. Děje se to každý okamžik, ale velmi málo lidí se s tím setkává.

Slovo setkání je přímo úžasné. Setkáváme se s přítomným okamžikem, s takovým, jaký skutečně je; vidíme ho takový, jaký je, a nic mu nepřidáváme ani neubíráme, nijak ho neupravujeme, prostě ho vnímáme tak, jak je, jako zrcadlo... Zrcadlo bohudíky nic neupravuje, jinak by žádný obličej na světě nevyhovoval jeho požadavkům, dokonce ani tvář Kleopatry. Žádný obličej by mu nebyl dost dobrý, ale jakmile by vás zrcadlo začalo opravovat a upravovat a něco vám přidávalo, začalo by vás ničit. Žádné zrcadlo však není destruktivní. I to nejošklivější zrcadlo je krásné, protože není destruktivní. Prostě jen zobrazuje.

Než jsem nastoupil do této Noemovy archy, stál jsem a pozoroval východ slunce... dnes byl nádherný a koho zajímá zítřek? Zítřek nikdy nenastane. Ježíš říká: „Nestarejte se o zítřek...”

Dnešek je tak krásný, že se mi na okamžik vybavila nepopsatelná krása východů slunce v Himálaji. Všude kolem vás je sníh a stromy vypadají jako nevěsty, jako by rozkvetly tisíci sněhovými květy a vůbec nikoho

nezajímají nějací potentáti, premiérové a prezidenti světa ani králové a královny. Králové a královny už budou brzy existovat jen na hracích kartách, kam také patří. A prezidenti a premiéři zaujmou místo žolíků. Nic jiného si nezaslouží.

Když jsem viděl ty hory a stromy obsypané bílými sněhovými květy... a sníh padající z listí, vzpomněl jsem si na jeden strom ze svého dětství. Takový strom může růst jen tady v Indii; říká se mu madhu malti – „madhu“ znamená sladká a „malti“ je královna. Nikdy jsem nepoznal krásnější a pronikavější vůni – a vy víte, že jsem alergický na parfémy a každou vůni hned poznám. Na vůně jsem nesmírně citlivý.

Madhu malti je ten nejkrásnější strom, jaký si dokážete představit. Bůh ho určitě stvořil sedmý den. To už se zbavil všech starostí a problémů se světem a měl všechno hotové, dokonce i muže a ženu. A tak stvořil madhu malti, když měl konečně volno a nemusel by nic dělat, protože byla neděle... byl prostě zvyklý pořád něco dělat. Zbavit se starých zvyků není snadné.

Madhu malti bývá obsypaný tisíci květy. Není jeden tady a druhý támhle; kdepak, takhle to madhu malti nedělá a já také ne. Madhu malti rozkvétá bohatě, vznešeně a doslova překypuje květy, takže ani nevidíte listy. Celý strom je pokryt bílými květy.

Zasněžené stromy mi vždycky připomínaly madhu malti. Samozřejmě nevoní a já jsem rád, že sníh nemá žádnou vůni. Mrzí mě, že už nikdy nebudu držet v ruce květ madhu malti. Jeho vůně je tak silná, že je cítit na mnoho mil, a to nijak nepřeháním. Jeden jediný madhu malti dokáže zaplnit celé okolí nesmírně intenzivní vůní.

Miluju Himálaj. Chtěl jsem tam zemřít. Je to nádherné místo k umírání – a samozřejmě k žití, ale pokud jde o umírání, je to přesně to pravé místo. Zemřel tam Lao-c'. V údolí Himálaje zemřel Buddha. Zemřel tam Ježíš. Zemřel tam Mojžíš. Žádné jiné horstvo se nemůže chlubit tím,

že přijalo Mojžíše, Ježíše, mistra Lao-c', Buddhu, Bódhidharmu, Milaräpu, Marpu, Tilopu, Náropu a tisíce dalších.

Švýcarsko je krásné, ale s Himálajem se nedá srovnat. Život ve Švýcarsku se všemi jeho vymoženostmi je velmi pohodlný. V Himálaji takové pohodlí nenajdete. Dodnes tam nejsou žádné technologie – ani silnice, ani elektřina, ani letadla, ani železnice; nic takového tam není. Ale je tam nevinnost. Přenesete se do jiného času, do jiného bytí, do jiného prostoru.

Chtěl jsem tam zemřít, a když jsem dnes ráno stál a pozoroval východ slunce, pocítil jsem úlevu, protože jsem věděl, že zemřu-li tady, hlavně v tak krásný den, jako je dnes, bude to v pořádku. A rozhodnu se zemřít, jakmile ucítím, že jsem se stal součástí Himálaje. Smrt pro mě neznamená konec, tečku. Ne, smrt je pro mě oslavou.

Při vzpomínce na sních padající ze stromů podobný květům padajícím z madhu malti se mi vybavilo jedno haiku...

Divoké husy

nemají v úmyslu odrážet se na hladině.

Voda nepřemýšlí

a nemá v úmyslu zrcadlit jejich obraz.

Ach, je to krása. Divoké husy nemají v úmyslu odrážet se na hladině a voda nepřemýšlí a nemá v úmyslu zrcadlit jejich obraz, a on tam přesto je. V tom je ta krása. Nikdo po tom netouží, a přesto to je – přesně tomu já říkám spojení. Nikdy jsem neměl rád slovo střetnutí. Střetnutí je ošklivé. Jsou to střety mezi manželkou a manželem, pánem a sluhou a tak dále a tak dál. Střetnutí není nikdy upřímné. Já mám rád slovo spojení.

Vidím Buddhův sál a v něm své lidi... je to jako náhlý záblesk v přítomnosti, je to mnoho okamžiků spojení. Není to shromáždění, není

to kostel. Lidé sem nepřicházejí jen tak formálně. Lidé přicházejí za mnou, ne ke mně. Kde je mistr a žák – a je úplně jedno, jestli je mistr a třeba jen jeden žák – tam dojde ke spojení. Právě teď k němu dochází a jste tu jen čtyři. Když zavřu oči, nemůžu počítat a to je dobře. Jakmile umíte počítat, hned vám vypočtou daně. Já jsem nespočitatelný, nikdo mě nemůže zdanit.

Působil jsem jako profesor na univerzitě. Když mi chtěli zvýšit plat, odmítl jsem. Rektor to nedokázal pochopit a zeptal se mě: „Proč ne?“

Odpověděl jsem: „Kdybych měl víc než teď, musel bych platit daně a to já přímo nesnáším. Radši budu mít dál stejný plat jako teď, než abych dostával víc peněz a musel si zatěžovat hlavu nějakým finančním úřadem.“ Nikdy jsem nepřekročil hranici, do níž jsem nemusel platit daně.

Nikdy jsem žádné daně neplatil; já vlastně nikdy neměl žádné příjmy. Já světu dávám a nic od něj neberu. Je to výdej, ne příjem. Já dávám své srdce a své bytí.

Je dobře, že květiny nepodléhají zdanění, jinak by přestaly kvést. Je dobře, že sníh nepodléhá zdanění, jinak by nepadal, to mi věřte!

Rád bych vám teď řekl, co se stalo s geniálními lidmi v Rusku po revoluci. Lev Tolstoj, Fjodor Dostojevskij, Turgeněv, Maxim Gorkij – ti všichni zmizeli. A přesto jsou v dnešním Rusku spisovatelé, novináři a umělci velmi dobře placení a uznávaní lidé. Tak čím to je? Proč už nepíší knihy jako *Bratři Karamazovi*, *Anna Karenina*, *Otcové a děti*, *Matka* nebo *Zápisky z podzemí*? Proč? Budu se ptát stále dál a dál, čím to je? Co se stalo s ruskou geniální schopností psát romány?

Podle mě v tomto ohledu nemůže s Ruskem soupeřit žádná jiná země. Kdybyste měli uvést deset světových románů, určitě byste mezi ně museli zařadit pět ruských a těch pět dalších by pocházelo z ostatních částí světa. Co se stalo s tak geniální schopností? Zanikla! Květinám také nemůžete nic nařídit, nemůžete jim stanovit desatero přikázání. Květiny kvetou, ale vy jim to nemůžete nařídit. Sníh padá – nemůžete vydat nařízení,

nemůžete si s ním sjednat schůzku. To prostě nejde. A totéž platí o budzích. Říkají, co chtějí říkat a kdy to chtějí říkat. A třeba jen jedinému člověku řeknou něco, co by měl slyšet celý svět.

A vy jste teď tady a jste asi jen čtyři. Říkám „asi“, protože neumím dobře počítat a se zavřenýma očima... rozumíte mi... a navíc mám v očích slzy, ne proto, že jste tu jen čtyři, ale protože je tak krásné ráno a vyšlo slunce.

Díky Bohu. On na mě myslí; přestože neexistuje, stejně na mě myslí. Já Ho popírám, a On na mě přesto myslí. Je to skvělý Bůh. Existence se zjevně o všechno vždy postará. Ale vy nevíte, jak existence funguje; její cesty jsou nepředvídatelné. Vždycky jsem měl rád nepředvídatelnost.

Mé slzy patří východu slunce. Existence se o mne postarala.

Já o nic nežádal.

A ona neodpověděla.

Ale přesto se vždy starala.

Divoké husy nemají v úmyslu odrážet se na hladině.

Voda nemá v úmyslu zrcadlit jejich obraz...

Přesně takovým způsobem mluvím. Nevím, jaká bude další věta nebo jestli vůbec ještě něco řeknu. Je to krásné napětí.

Připomnělo mi to vesnici, v níž jsem se narodil. Nikdo nedokáže vysvětlit, proč si existence zvolila právě tu malou vesnici. Prostě je to tak, jak to je. Byla to moc hezká vesnice. Hodně jsem cestoval, ale něco tak hezkého jsem nikde neviděl. Člověk se nikdy nenavrací k těmům. Věci přicházejí a odcházejí, ale nikdy nejsou stejné.

Stále tu poklidnou vesničku vidím. Jen pár chatrčí u rybníka a pár vysokých stromů, pod nimiž jsem si hrával. V té vesnici nebyla škola. Není to nijak důležité, protože téměř do devíti let jsem byl nevzdělaný a to jsou právě ty roky, kdy se člověk nejvíc formuje. Později se už příliš vzdělávat

nemůžete, ať se snažíte jakkoli. Takže svým způsobem jsem stále nevzdělaný, přestože mám mnoho titulů. Něco takového by zvládl každý nevzdělanec. A nejsou to jen tak nějaké tituly, ale také nejvyšší akademický titul – ale i to by zvládl každý hlupák. Každý rok to zvládá tolik hlupáků, že už to není nijak podstatné. Důležité je, že na samém začátku života jsem byl pár let úplně nevzdělaný. Nebyla tam škola, ani silnice, ani železnice, ani pošta. Takové požehnání! Ta malá vesnice byla svět sám pro sebe. A já jsem v tomto světě zůstal dál nevzdělaný, i když jsem od ní byl hodně daleko.

Když jsem četl Ruskinovu slavnou knihu *Unto This Last* (Tomu poslednímu), vzpomínal jsem na naši vesnici. „To poslední“... ta vesnice se dodnes vůbec nezměnila. Nevede tam žádná silnice, ani železnice, dokonce ani dnes, po téměř padesáti letech. Není tam pošta, ani policejní stanice, ani lékař – v té vesnici vlastně nebývá nikdy nikdo nemocný. Je velmi čistá a ničím neznečištěná. Znal jsem tam lidi, kteří nikdy v životě neviděli železnici a zajímalo je, jak asi vypadá, a nikdy neviděli ani autobus nebo auto. Nikdy svou vesnici neopustili. A žijí tam spokojeně a poklidně.

Místem, kde jsem se narodil, byla vesnice Kučváda a nevedla tam železnice a nebyla tam pošta. Ale kolem byly kopce, nebo spíše kopečky a krásné jezero a pár obyčejných slaměných chatrčí. Jediný dům z cihel byl ten, ve kterém jsem se narodil, ale ani ten nebyl běžný cihlový dům. Byl to malý domek.

Dodnes ho vidím a můžu popsat do nejmenších detailů... a nejen dům a vesnici, ale mnohem víc. Vybavuju si tamní lidi. Setkal jsem se s miliony lidí, ale tamti vesničané byli tak nevinní jako málokdo, protože byli velmi primitivní. Nevěděli nic o světě. V té vesnici nikdy neviděli jediné noviny. Teď už chápete, proč tam nebyla ani základní škola... takové požehnání! Něco takového si dnešní dítě nemůže dovolit.

Celé roky jsem byl nevzdělaný a byla to nejkrásnější léta mého života. Ovšem musím přiznat, že jsem měl soukromého učitele. Můj první soukromý učitel byl sám nevzdělaný. Neučil mě, ale snažil se naučit učit

tím, že mě učil. Možná někde slyšel úžasné rčení: „Nejlepším způsobem, jak se něco naučit, je učit“, ale byl to hodný a milý člověk, ne jako ti nepříjemní učitelé ze škol. Učitelem ve škole se může stát jen nepříjemný člověk. Patří to ke stylu, jakým funguje tento svět. Ten muž byl moc milý – jemný jako motýl. Přiznám se, že jsem ho občas plácnul, ale on mi to nikdy neoplatil. Jen se zasmál a řekl: „Jsi dítě a můžeš mě plácnout. Já jsem starý muž a nemůžu ti to oplácet. Až budeš starý, tak to pochopíš.“ Přesně to mi říkal a já už to teď opravdu chápu.

Byl to milý vesničan s úžasným vhledem. Občas mívají vesničané takový vhled, jaký civilizovaným lidem chybí. To mi něco připomnělo...

Na pláž přijde krásná žena. Rozhlédne se a vidí, že tam nikdo není, a tak se svlékne. Když se chystá vstoupit do oceánu, zastaví ji jakýsi stařík a řekne: „Paní. Jsem místní policista. Z tohoto břehu je koupání zakázáno.“ Žena se na něj překvapeně podívá a zeptá se: „Tak proč jste mi neřekl, že se nemám svlékat?“ Stařík se směje a směje, až mu tečou slzy, a pak řekne: „Svlékání není zakázané, tak jsem čekal schovaný za stromem!“

Úžasný vesničan... takový typ lidí žije ve vesnicích – jsou to prostí lidé. Ta vesnice byla obklopena malými kopci a byl tam rybník; takový rybník dokázal popsat jen Bašó. Nemá sice na mysli právě tenhle rybník, ale prostě jen říká:

*Do prastarého rybníku
skočila žába.
Žbluňk!*

Je to popis? Je tam zmínka o rybníku a o žábě. Není to popis rybníku nebo žáby... a žbluňku!

Ve vesnici byl velmi starý rybník a kolem něho rostly prastaré stromy; byly určité stovky let staré. A všude kolem byly krásné kameny... a z nich skákaly žáby; každý den se ozývalo jedno žbluňknutí za druhým. Zvuk skákajících žab napomáhal tichu, které tam vlálo. Ten zvuk ticho oboha-
coval a dodával mu větší smysl.

V tom spočívá krása básní, které napsal Bašó. Dokázal něco popsat, aniž by to popisoval. Řekl to a nepotřeboval k tomu jediné slovo. „Žbluňk!“ Je to snad slovo? Ne, slovo nedokáže vystihnout zvuk žáby skákající do prastarého rybníku, ale Bašó to dokázal.

Já nejsem Bašó a ta vesnice potřebovala někoho, jako byl on. Mohl by pro ni stvořit krásné kresby, obrazy a haiku... já pro tu vesnici neudělal vůbec nic – nejspíš vás to překvapí. Ale já ji už pak nikdy nenavštívil. Jednou to stačilo. Nikdy jsem nebyl na jednom místě dvakrát. Pro mě číslo dvě neexistuje. Opustil jsem mnoho vesnic a měst a nikdy jsem se tam nevrátil. Co je pryč, je pryč navždy. Já to tak prostě mám; do té vesnice jsem se už nikdy nevrátil. Vesničané mi posílali vzkazy, že tam mám alespoň jednou přijet. A já jim po poslovi vzkázal: „Jednou už jsem tam byl a jet tam podruhé není můj styl.“

Ale to ticho prastarého rybníku je stále se mnou – a znovu se mi vyba-
vil Himálaj... ten sníh – tak krásný, tak čistý, tak nevinný. Dá se vidět jen očima Bódhidharmy, Ježíše nebo mistra Bašó. Sníh se jinak popsat nedá; odráží se pouze v očích buddhů. Hlupáci ho popadnou do ruky, udělají z něj sněhové koule, ale pouze oči buddhů dokážou zachytit jeho odraz...

Divoké husy

nemají v úmyslu odrážet se na hladině.

Voda nepřemýšlí

a nemá v úmyslu zrcadlit jejich obraz,

a přesto tam je.

Buddhové nechtějí zrcadlit krásu světa a svět nemá v úmyslu odrážet se v očích buddhů, a přesto to tak je. Nikdo to nemá v úmyslu, ale ono se to děje, a jakmile se to stane, je to krásné. Když někdo něco udělá, je to obyčejné; když něco uděláte, jste jako technik. Když se to stane, jste mistr.

Střetání náleží do světa techniků – setkání je vůní světa mistra.

Toto je setkání. Já nemluvím o ničem konkrétním...

Divoké husy a voda...

2. kapitola

Právě jsem měl úžasný prožitek, pocit žáka láskyplně pečujícího o tělo svého mistra. Doslova mi to vzalo dech. A také mi to připomnělo mé šťastné dětství. Všichni mluví o šťastném dětství, ale jen zřídkakdy, zcela výjimečně je to pravda. Většinou je to lež. Ale tolik lidí říká totéž, že si toho nikdo nevšimne. I básníci pějí písně o svém šťastném dětství – například Wordsworth, což nebyl marný chlapík – ale šťastné dětství je nesmírně vzácné a má to zcela prostý důvod: kde něco takového najdete?

Za prvé, člověk by si musel sám vybrat, kde se narodí, což je téměř nemožné. Pokud nezemřete v meditačním stavu, nemůžete si zvolit místo narození; tato volba je otevřena jen tomu, kdo medituje. Takový člověk umírá vědomě, a proto si zaslouží, aby se vědomě i narodil.

Já jsem zemřel vědomě; vlastně jsem nezemřel, ale byl jsem zabit. Měl jsem zemřít o tři dny později, ale oni nedokázali počkat ani ty tři dny. Lidé mají věčně naspěch. Možná vás překvapí, že muž, který mě zabil, je teď můj sannjásin. Znovu přišel, aby mě zabil, ne aby přijal sannjásu... ale pokud on hraje svou hru, tak já hraju zase tu svou. Později se mi sám přiznal, když byl sedm let sannjásinem. Řekl: „Bhagaváne, teď už se ti můžu bez obav přiznat. V Ahméadádu jsem tě přišel zabít.“

Řekl jsem: „Bože můj, už zase!“

Opáčil: „Co myslíš tím zase?“

Odpověděl jsem: „Na tom nezáleží. Pokračuj...“

Řekl: „Před sedmi lety jsem v Ahmédabádu přišel na tvé shromáždění s revolverem. Hala byla tak plná, že organizátoři dovolili lidem sedět na pódiu.“

Takže ten muž s revolverem, který mě přišel zabít, měl možnost usednout kousek ode mne. „Taková šance,“ řekl jsem, „tak proč jsi ji propásl?“

Odpověděl: „Nikdy předtím jsem tě neslyšel, jen jsem o tobě slyšel. Když jsem slyšel, jak mluvíš, pomyslel jsem si, že raději spáchám sebevraždu, než bych tě zabil. Proto jsem se stal sannjásinem – je to moje sebevražda.“

Před sedmi sty lety mě ten muž skutečně zabil; otrávil mě. I tehdy byl mým žákem... ale bez Jidáše jen těžko najdete Ježíše. Zemřel jsem vědomě, a proto jsem dostal tu úžasnou příležitost narodit se vědomě. Vybral jsem si matku a otce. Na celém světě se každou vteřinu milují tisíce bláznů. Miliony nezrozených duší jsou připraveny vstoupit do jakéhokoli lůna. Já jsem sedm set let čekal na ten pravý okamžik a děkuju existenci, že jsem ho našel. Sedm set let není nic ve srovnání s miliony a miliony let, které jsou před námi. Pouhých sedm set let – ano, říkám pouhých – a já si zvolil pár, který byl velmi chudý, ale nesmírně si blízký.

Myslím, že můj otec se nikdy nepodíval na jinou ženu s takovou láskou, jakou cítil k mé matce. A je téměř nepředstavitelné – dokonce i pro mě, který si dokáže představit všechno možné – že by má matka třeba jen ve snu měla jiného muže... to prostě nejde! Já je oba znal; byli si tak blízcí, byli tak propojeni a spokojeni, i když byli chudí... byli chudí, a přesto bohatí. Ve své chudobě byli bohatí, protože si byli nesmírně blízcí; byli bohatí, protože milovali jeden druhého.

Měl jsem to štěstí, že jsem nikdy neviděl, že by se mí rodiče hádali. Říkám, že jsem měl štěstí, protože není snadné najít manžele, kteří by se nehádali. Kdy mají čas na lásku, ví jen Pánbůh, ale možná to neví ani on;

koneckonců se musí starat o svou vlastní manželku... obzvláště hinduistický bůh. Křesťanský Bůh je na tom přece jen o něco lépe; nemá žádnou manželku, nemá vlastně vůbec žádnou ženu, tak jak by mohl mít manželku? Žena je nebezpečnější než manželka. Manželku můžete tolerovat, ale ženu... pokaždé ze sebe uděláte blázna. Ženu nemůžete tolerovat, protože vás „přitahuje“, zatímco manželka vás „odpuzuje“.

To ta moje angličtina! Dejte to do uvozovek, ať si to někdo nevykládá špatně – i když všechno, co uděláte, si stejně někdo bude vykládat špatně. Ale zkuste to a dejte to do uvozovek: manželka „odpuzuje“, žena „přitahuje“.

Nikdy jsem neviděl, že by se mí rodiče hádali nebo třeba jen jeden do druhého rýpal. Lidé mluví o zázracích; já sám viděl jeden zázrak: moje matka nerýpala do mého otce. Je to zázrak, protože celá staletí vládl muž ženě, a tak se naučila různé pokoutné praktiky – a rýpe do muže. Je to zastírané a dobře maskované násilí. Nikdy za žádné situace jsem neviděl, že by se mí rodiče hádali.

Když otec zemřel, měl jsem o matku velký strach. Chtěl jsem ji mít na blízku, aby mohla zemřít v klidu a v naprosté spokojenosti. Teď už to vím. Viděl jsem ji a viděl jsem do ní a můžu vám říct – a vašim prostřednictvím se to jednou dostane do světa – že byla osvícená. Já byl to poslední, na čem lpěla. Teď už nemusí lpět vůbec na ničem. Je to osvícená žena – je nevzdělaná, prostá a ani netuší, co je osvícení. V tom je ta krása! Člověk může být osvícený, aniž by věděl, co je osvícení, a platí to i naopak: člověk může vědět o osvícení úplně všechno, a přesto zůstane neosvícený.

Zvolil jsem si tento pár, dva prosté vesničany. Mohl jsem si vybrat krále a královny. Bylo to jenom na mně. Měl jsem k dispozici všechna možná lůna, ale já se rozhoduju velmi jednoduše: vždy se spokojím jen s tím nejlepším. Ten pár byl chudý, velmi chudý. Vy dnes už těžko pochopíte, že můj otec měl pouhých sedm set rupií, což je sedmdesát dolarů.

Byl to veškerý jeho majetek, a přesto jsem si ho vybral za svého otce. Měl bohatství, jaké oči nevidí; měl vznešenost, jaká se nevystavuje na odiv.

Mnozí jste ho viděli a určitě jste cítili, jak krásný to byl člověk. Byl prostý, velmi prostý, byl to obyčejný venkovan, ale zároveň byl nesmírně bohatý – nikoli ve světském slova smyslu, ale z hlediska jakéhosi jiného světa...

Sedmdesát dolarů, to byl celý jeho majetek. Tehdy jsem to ale nevěděl. Dozvěděl jsem se to až později, když jeho podnik zbankrotoval... a on byl velmi šťastný! Řekl jsem mu: „Dádá“... říkával jsem mu „dádá“, což znamená otec... „Dádá, brzy tě čeká bankrot a ty jsi pořád veselý. Jak je to možné? Je to snad jenom fáma?“

Odpověděl: „Ne, je to naprostá pravda. Už brzy zbankrotuju, ale jsem šťastný, protože jsem si ušetřil sedm set rupií. S tolika penězi jsem začínal a teď ti ukážu, kde je mám.“

Odvedl mě na místo, kde měl schovaných sedm set rupií, a řekl: „Bud' v klidu. Začínal jsem se sedmi stovkami a nic víc nám nepatří – všechno ostatní může jít k čertu. Vše, co nám patří, je ukryto tady a já jsem ti to ukázal. Jsi můj nejstarší syn, tak si to místo pamatuj.“

Vím, kde to je... nikdy jsem o tom místě nikomu neřekl a ani neřeknu, protože přestože byl tak úžasný a prozradil mi své tajemství, já nejsem jeho syn a on není můj otec. On je sám sebou a já jsem sám sebou. „Otec a syn“, to jsou pouhé formality. Těch sedm set rupií je dodnes schováno kdesi pod zemí a zůstanou tam, dokud je někdo náhodou nenajde. Řekl jsem mu: „I když jsi mi to místo ukázal, já jsem ho neviděl.“

Zeptal se: „Jak to myslíš?“

Odpověděl jsem: „Jednoduše. Já ho nevidím a ani vidět nechci. Mně žádné dědictví nepatří, ani velké ani malé; já nejsem ani bohatý ani chudý.“

Choval se jako milující otec. A pokud jde o mě, já nejsem milující syn – je mi líto.

Byl to milující otec. Když jsem odešel z místa na univerzitě, trápilo to jen jeho, nikoho jiného. Nikdo z mých přátel si s tím nedělal starosti. Koho to zajímá? Ve skutečnosti byli mnozí přátelé rádi, že jsem uvolnil židli a oni se na ni mohli posadit. Spěchali, jak se dalo. Jen můj otec byl celý ustaraný. Řekl jsem mu: „Nemusíš se tím trápit.“

Ale takové řeči stejně nebyly k ničemu. Koupil velký pozemek, aniž by mi něco řekl, protože velmi dobře věděl, že kdyby mi to řekl, praštil bych ho do hlavy. Postavil mi tam krásný domek, přesně takový, v jakém bych chtěl bydlet. Možná vás překvapí, že v něm už byla klimatizace a všechny možné moderní vymoženosti.

Stál nedaleko naší vesnice a patřila k němu zahrada na břehu řeky, odkud vedly dolů schody, takže jsem si mohl chodit zaplavat... a rostly tam staré stromy a všude kolem bylo naprosté ticho a široko daleko nebyl vůbec nikdo. Ale on mi o tom nikdy neřekl.

Je dobře, že chudák otec už nežije, protože jinak by se kvůli mně pořád trápil. On svého nezvedeného syna velmi miloval a soucítil s ním.

Já jsem nezvedený syn. Nikdy jsem pro svou rodinu nic neudělal. Nejsou mi naprosto nijak zavázáni. Ale oni pro mě udělali všechno, co bylo v jejich silách. Zvolil jsem si ty dva lidi z velmi dobrého důvodu... kvůli jejich lásce a nádhernému vztahu, díky němuž byli téměř jednou bytostí. A tak jsem po sedmi letech znovu vstoupil do těla.

Mé dětství bylo šťastné. A znovu zdůrazňuju, že to není klišé. Všichni říkají, že jejich dětství bylo šťastné, a přitom to tak není. Lidé si jen myslí, že měli šťastné dětství, protože jejich mládí je zkažené a stáří ještě zkaženější. A tak je jejich dětství zcela přirozeně „šťastné“. Mé dětství nebylo šťastné v tomto slova smyslu. Mé mládí bylo diamantové, a pokud zestárnu, bude moje stáří platinové. Ale mé dětství bylo opravdu šťastné – nikoli symbolicky, bylo prostě šťastné; není to poetické vyjádření, ale myslím to doslovně, fakticky.

Většinu raného dětství jsem strávil s rodiči mé matky. Byly to nezapomenutelné roky. I kdybych se dostal do Danteho ráje, stejně bych na ta léta vzpomínal. Byla to malá vesnice s chudými lidmi, ale můj dědeček – otec mé matky – byl velmi štědrý člověk. Naučil mě umění dávat; musel jsem to přijmout. Nikdy jsem neviděl, že by žebrákovi nebo komukoli jinému řekl ne.

Otci mé matky jsem říkal náná; v Indii se tak říká otcům matky. Matce mé matky jsem říkal nání. Často jsem se dědy ptával: „Náná, kde jsi našel tak krásnou manželku?“

Moje babička vypadala spíš jako Řekyně než jako Indka. Když vidím, jak se Mukta směje, vždycky si na ni vzpomenu. Možná proto má Mukta v mém srdci svoje místo. Nemůžu jí nic odmítnout. Jak ji vidím, okamžitě si vzpomenu na nání. Možná měla trochu řecké krve; žádná rasa není úplně čistá. Obzvláště Indové nemůžou hlásat čistotu rasy – Indii napadli a dobyli Hunové, Mongolové a Řekové a pak jí vládli. Jejich krev se smísila s indickou krví, což bylo zjevné právě u mé babičky. Neměla indické rysy a vypadala jako Řekyně; byla to silná žena, velmi silná. Když můj náná zemřel, nebylo mu ještě padesát. Babička žila do osmdesáti a byla ohromně zdravá. Ani v tak vysokém věku nikoho nenapadlo, že by mohla zemřít. Slíbil jsem jí, že až zemře, přijedu do vesnice naposledy navštívit svou rodinu. Zemřela v roce 1970. A já musel splnit svůj slib.

V prvních letech života pro mě byla nání spíše jako matka; jsou to ty roky, kdy člověk vyspívá. V tom období pro mě byla nejdůležitější nání. Až po ní přišla moje matka. Tehdy už jsem byl vyspělý a měl určitý styl a moje babička mi v tom nesmírně pomohla. Můj dědeček mě velmi miloval, ale tolik mi nepomohl. Byl laskavý, ovšem skutečná pomoc spočívá ještě v něčem jiném – je k tomu zapotřebí určitá síla. Dědeček se babičky dost bál. Svým způsobem byl pod pantoflem. Pokud jde o fakta, tak mluvím vždycky pravdu. Miloval mě a pomáhal mi... ale co jsem měl dělat,

když byl pod pantoflem? Devadesát devět celých devět desetin procenta manželů je na tom stejně, takže je to v pořádku.

Vzpomínám si na příhodu, kterou jsem tu nikdy nevyprávěl. Byla temná noc. Pršelo a do našeho domu vlezl zloděj. Dědeček dostal samozřejmě strach. Všichni viděli, že se bojí, ale on předstíral, že to tak není, a dělal, co mohl. Ten zloděj byl schovaný v koutě našeho domku za pytlí cukru.

Můj dědeček pořád žvýkal betel. Jsou to vlastně listy pepřovníku betelového. Náruživý kuřák musí stále kouřit cigarety a on musel stále žvýkat betel. Pořád si ho vyráběl a celý den ho žvýkal. A tak začal žvýkat betel a plivat ho na chudáka zloděje, který byl schovaný v koutě. Chvilí jsem tu nepříjemnou scénu pozoroval a pak jsem babičce, s níž jsem spával, řekl: „To není správné. I když je to zloděj, měli bychom se k němu chovat slušně. Proč po něm plivat? Ať děda přestane plivat a já ho odtud vyhodím!“

Babička se zeptala: „Jak to chceš udělat?“

Odpověděl jsem: „Půjdu a popadnu ho a vyhodím ven.“ Tehdy mi nebylo víc než devět.

Babička se zasmála a řekla: „Dobrá, ale já půjdu s tebou – možná budeš potřebovat, abych ti pomohla.“

Byla to vysoká žena. Má matka se jí vůbec nepodobá ani fyzickou krásou ani duševní odvahou. Moje matka je prostá žena; babička byla nesmírně podnikavá. A tak šla se mnou.

Byl jsem v šoku! Nevěřil jsem vlastním očím: tím zlodějem byl muž, který k nám chodil, aby mě učil; byl to můj učitel! Dal jsem mu pořádnou ránu, o to větší, že to byl můj učitel. A řekl jsem mu: „Kdybyste byl obyčejný zloděj, tak bych vám odpustil, ale vy mě učíte zajímavé věci a v noci děláte tohle! Teď utíkejte, co nejrychleji dokážete, než vás popadne moje babička, protože ta by vám dala co proto.“

Byla to vysoká, statná a krásná žena. Dědeček byl malý a prostý muž, ale vycházeli spolu moc dobře. Nikdy se s ní nehádal – ani nemohl – a tak neměli nejmenší problém.

Vzpomínám si na toho učitele, vesnického pandita, který k nám občas chodíval a učil mě. Byl knězem v místním chrámu. No a tehdy řekl: „A co moje šaty? Tvůj děda mě celého poplival. Úplně mi zničil šaty.“

Babička se zasmála a řekla: „Přijďte zítra. Já vám dám nové šaty.“ A opravdu mu je dala. On si netroufal přijít, ale ona se mnou zašla do jeho domu a dala mu nové šaty a řekla: „Je pravda, že vám můj manžel zničil šaty. Něco takového se nedělá. Když budete někdy potřebovat šaty, přijďte za mnou.“

Ten muž už mě pak nikdy nepřišel učit... ne proto, že by mu to někdo řekl, ale prostě se neodvážil. A nejenže mě přestal učit, ale ani nechodil do ulice, kde jsme bydleli; nikdy už tím směrem nešel. Ale já jsem každý den chodíval k jeho domu, kde jsem si uplivil, abych mu připomněl, co udělal. A ještě jsem zakřičel: „Vzpomínáte si na tu noc? A to jste mi vždycky říkal, že mám být pravdomluvný a upřímný a čestný a podobné kecy!“

Dodnes ho vidím se sklopenýma očima neschopného něco na to říct.

Když jsem se narodil, můj dědeček chtěl, aby mi nejslavnější indiští astrologové udělali horoskop. Nebyl sice příliš bohatý – vlastně nebyl vůbec bohatý, natož hodně bohatý, ale ve vesnici to byl největší boháč – a byl ochoten zaplatit jim za ten horoskop cokoli. Podnikl dlouhou cestu do Váránasí a setkal se s těmi proslulými muži. Astrolog, jenž byl nejslavnější ze všech, se podíval na poznámky a na data, která děda přivezl, a pak řekl: „Je mi líto, ale tento horoskop můžu udělat až za sedm let. Jestli dítě do té doby přežije, udělám vám horoskop zadarmo, ale já myslím, že se toho nedožije. A pokud ano, bude to zázrak, protože je tu možnost, že by se mohl stát buddhou.“

Dědeček se vrátil domů celý uplakaný. Nikdy předtím jsem neviděl, že by měl v očích slzy. Zeptal jsem se ho: „Co se stalo?“

Řekl: „Musím počkat, až ti bude sedm. Ale kdo ví, jestli ty roky přežiješ. A kdo ví, zda se toho dožije ten astrolog, protože je hodně starý. A já mám o tebe tak trochu starost.“